

FOTO: ARCHIV

KAM VYRAZIT NA VODU

Tipy na české a moravské řeky, které nabízejí klid a ne přeplněné kempy

Rady na léto str. 25

Rakovník

Okolí města patřilo vždy k oblíbeným místům panovníků a prezidentů.

Víkend v Čechách str. 3

Rakouský Retz

Městečko u hranic láká vínem, sklepy a větrným mlýnem.

V zahraničí str. 11

Frida Kahlo v Londýně

Výstavu největší mexické malířky pořádá galerie Tate Modern.

Tipy v zahraničí str. 10

Muzeum Altamira

Naprostě dokonalý falzifikát „sixtinské kaple paleolitu“.

Muzea světa str. 15

Obrazy proti smutku

Výstava Pavly Gajdošíkové, představitelky nejmladší tvůrčí generace.

Trh s uměním str. 20

Vína ze země zaslíbené

Izraelská produkce, to zdaleka nejsou jen košer vína.

Nápoje str. 21

Ryby z Nového Zélandu

Čerstvé úlovky z jižní polokoule přímo na český stůl.

Jídlo str. 22

Ringo: kroužkem přes síť

Hra, která je především zábavou pro děti a mládež.

Sport str. 24

NOVÁ RUBRIKA: Kam s dětmi

Země zvaná Tatrlandia

Obří slovenský aquapark na břehu Liptovské Mary.

str. 31

Programy multikin natýden od 30. 6. do 6. 7. 2005

Kam na vodu

Tipy na řeky, které nabízejí klid

FOTO: JAKUB TUŘEK

Česko není zemí zaslíbenou pro divokou vodu. Na jaře lze sjet pár říček, po deštích nějaké potoky, na podzim počkat na vypouštění pár přehrad a zbytek roku je doménou turistů na otevřených kánoích.

Jestli se chcete tlačit na svaté trojici přeplněných řek Lužnice – Vltava – Ohře, tak prosím, je to vaše volba. Užijte si nočního hluku na tábořištích, hospod, lidí a turistického průmyslu, co hrdlo ráčí.

Jestli ovšem na vodě hledáte něco jiného – klid, souznění s přírodou a kamarádství stejně naladěných lidí, zkuste nějaký méně známý tok. V Čechách i na Moravě takových teče dost. Přinášíme tipy na řeky a říčky, které mívají dost vody i v létě, a jejichž obtížnost je tak akorát pro otevřenou turistickou kánoe.

Bílina: plné koryto

Bílina je poklidná říčka s rovnými regulovanými břehy v celé délce toku. Protéká podél nechvalně známých hnědouhelných dolů na Mostecku, aby se vlila po padesáti kilometrech v Ústí do Labe. Dostatek vody i v horkém létě jí zajišťuje Podkrušnohorský přivaděč, zásobující průmyslové podniky vodou z Ohře. Svižný, rychle proudící tok přerušuje jen několik peřejek, do cesty se staví pár stupňů a několik jezů. Začíná se obvykle v Bílině, končí v Trmicích. Dojet lze ovšem až do Labe a dále do Hřenska na německo-české hranici.

Blanice vlašimská: opuštěné údolí

Rychlá říčka teče opuštěným údolím, až se nechce vě-

řit, že jsme v hustě obydlených středních Čechách. Nejdříve se krouť v lučinatých meandrech okolo Blaníku, poté přeskáče několik vysokých jezů ve Vlašimi a vnoří se do lesnatého údolí. Tu a tam se nad vodou sklánějí skály, proud pohání osamělé mlýny a teprve na soutoku se Sázavou jsou postavené trampské sruby jako orlí hnízda vysoko nad hladinou. Jednodenní splutí začíná ve Vlašimi a končí v Českém Šternberku na Sázavě. Ke splutí je potřeba pár dní deštivého počasí, aby se koryto naplnilo vodou.

Chrudimka: jako z partesu

Tahle řeka odpovídá všem vodáckým pravidlům. Zpočátku je rychlá a vrbičky na březích mohou být záluďné. Jak mo- →

INFORMACE

www.raft.cz – Česko: vodácký průvodce po větších tocích

www.rieky.sk – Slovensko: vodácký průvodce po větších tocích

www.horydoly.cz – Česko, Slovensko: seznam vodáckých půjčoven

www.kajak.at – Rakousko: vodácký průvodce

republika.pl/kajakix – Polsko: vodácký průvodce

www.vodak-sport.cz, **www.hiko.cz**, **www.hg-sport.cz** – Česko: největší prodejci lodí

LITERATURA

● **Kilometrůž českých a moravských řek**
Základní literatura každého vodáka. Stručný popis několika stovek tuzemských řek vydalo zlínské nakladatelství Shocart v roce 1998.

● **Na lodi křížem krázem po Čechách a Moravě**
Výběr padesáti víkendových tipů v Česku a okolí. Největší znalec zdejších toků Vojtěch Jančar vybral nejkrásnější říční úseky především s ohledem na turistickou plavbu. Průvodce vydal Fragment v roce 2004.

UMĚLÉ KANÁLY

Tak jako se mnoho sportů stěhuje do hal, vodáci míří na umělé kanály. Většina z nich je sjízdná pouze v kajaku, zavřené kanoi, nebo na nafukovacím raftu. Turistické lodě tu nemají co pohledávat. To se ovšem netýká vodních turistů, protože je dobré si v poměrně bezpečném terénu vyzkoušet opravdu těžkou vodu. Půjčovny rády zapůjčí vybavení od lodě po neoprenové oblečení, vodácké školy naučí pádlovat a můžete se zúčastnit i kurzů první pomoci a záchrany z divoké vody. (Letos zahynulo na tuzemských řekách již deset vodáků. Bohužel lze předpokládat, že až propukne letní sezóna naplno, přibudou další pomníčky.) Za ježdění ve většině umělých kanálů se platí. Ceny se pohybují v řádu deseti-korun za jednu hodinu. Nejznámější český kanál je v **Praze-Tróji** nad zoologickou zahradou, pro trénink reprezentantů a především Štěpánky Hilgerové slouží kanál na Štvanici. Další podobná zařízení jsou v provozu například na Vltavě v **Roudnici**, **Kralupch** a **Českém Vrbném** u Českých Budějovic, na Berounce u **Křivoklátu** a nejtěžší a neobávanější je **kanál na Trnávce** v Želivi. Jihomoravané mají nejbližší do slovenského **Čučňova na Dunaji**.

PŘEHRADY

Vypouštění přehrad

Některé toky v Česku nelze splout jinak než na organizovaných vodáckých akcích. Vždy je totiž nutno domluvit vypouštění rybníka nebo přehrady na horním toku, aby bylo dost vody pod kýlem.

Termíny do konce roku:

- 27. – 28. 8. Vltava
- 3. 9. Úhlava, Hloučela
- 4. 9. Klabava
- 11. 9. Svratka
- 17. 9. Jihlava, Teplá
- 17. – 18. 9. Moravice
- 18. 9. Střela
- 1. – 2. 10. Hamerský potok
- 15. – 16. 10. Vavřínecký potok
- 22. 10. Rokytka
- 23. 10. Botič
- 29. 10. Bečvářka

FOTO: JAKUB TUREK

→ hutní, uklidňuje se a ke konci dokáže být i protivná. Přípravuje vodákům překážky v podobě nesjízdných jezů. Přehledný a bezpečný pětadvacetkilometrový úsek se jezdí za vyšší vody ze Slatiňan do Chrudimi nebo až do Pardubic.

Jihlava: stavby socialismu

Jihlava je řekou rekreačních vodáků. Za vodnatých let anebo při vypouštění přehrady Mohelno se dá za tři dni splout od jaderné elektrárny Dukovany až do Novomlýnské nádrže. Obě jsou to stavby socialismu – předimenzované, betonové a vůbec nezapadají do krajiny. Mezi nimi si vodáci ovšem užijí příjemnou jízdu v krásné přírodě. Nejzajímavější úsek, na který se vyplatí zajeť kanoistům i kajakářům, nabízí Jihlava od Mohelna do Ivančic. Voda neustále teče, občas zašplouchají peřejky a co chvíli se objeví malé stupně. Jezů je tu pomálu a všechny se dají po předchozí prohlídce splout.

ideální tok pro rekreační splutí na otevřených kánoích.

Mohelka: překvapení za každou zatáčkou

Jednou z říček, u kterých je nutné sledovat, zda v okolí prší, aby bylo dost vody v korytě, je Mohelka v Podještědí. Nabízí krásnou túru pro kajakovou turistiku. Na první pohled nezajímavá říčka je za velké vody vzrušující. Za zatáčkami se z čista jasna objevují padlé kmene, protržené jezy skrývají nenápadné, ale o to zrádnější proudy, četné zarostlé meandry nutí lodě ke krkolomným manévřům a občas se objeví i nějaká peřejka. To vše v dosahu silnice a nedařleko od vesniček, ale daleko od nejbližší otevřené hospody. Mohelku lze sjet na obratném kajaku za jeden den, na kanoi kvůli častému přenášení jezů, kmenů a mělčin to může být o něco déle. Za opravdu velké vody se jezdívá ze Sychrova, za střední vody bývá splavná až z Trávníčku a jede se do Mohelnice, kde Mohelka ústí do Jizery.

Jizera: rychlý dolní tok

Málokdo tuší, že ve středověkém kraji teče široká, hluboká, rychlá, a přitom opuštěná řeka. Jde o dolní Jizeru. Z Benátek k ústí do Labe u Toušně je to po vodě dvacet kilometrů, které se dají při usilovném pádlování splout za den. Pro rodinnou turistiku je vhodnější si rozvrhnout splutí dolní Jizery na celý víkend. Nečekají na ní zrádné peřeje, nebezpečné zákruty ani divoké šlajсны. Přesto voda neustále příjemně teče a občas se objeví i vlnky. Prostě

Morava: lužní pralesy

Nejmohutnější moravská řeka teče dlouho jako potok, poté se z ní stane náročná říčka pro experty na kajakách, a teprve když klesne do nížin, je tím pravým místem pro vodní turistiku. V létě se obvykle začíná v Postřelmově, protože tam už teče vždycky dost vody, aby bylo možno spustit na hladinu i těžce naloženou kanoi. Skrze chráněnou krajinnou oblast Litovelské Pomoraví lze za tři dny dojet do Olomouce.

Krásu, divokost a opuštěnost lužních lesů je nutno zaplatit bojem s hordami komárů.

Opatovický kanál: žádný spěch

Starí rybníkáři dokázali vytvořit vodní díla, která jakoby do přírody patřila odjakživa. Jedno takové se jmenuje Opatovický kanál a napájí vodou z Labe soustavu rybníků v okolí Pardubic. Až popluje listnatými lesy v sice pomalém, ale stálém proudu, místy nad úrovní okolního terénu a v jednom případě i po vodním mostě, vzpomeňme, že cestu vodě prokopal lidské ruce už v šestnáctém století. Dnes je sjízdných třicet kilometrů od Opatovic do Semína. Kdo nespěchá, může si naplánovat kánoistický výlet na celý víkend.

Ploučnice: řeka totálních romantiků

Celou dobu se jede v džungli. Voda svižně teče úzkým korytem, a přitom se loď neustále prodírá tunely pod křovím a stromy, nebo meandruje bažinatými loukami. Největší atrakcí je říční skalní tunel u Novin, který po sto metrech končí malým skokem do bezpečné laguny. Za romantiku se sice platí nějakým přetahovacím padlých stromů, ale to se dá vydržet. Nejhorší je úsek kousek pod Mimoní, kde se musí z lodí vystoupit asi dvacetkrát. Velká část Ploučnice teče v bývalém vojenském pásmu Rudé armády, a tak se pluje liduprázdnu krajinou, kde se dá tábořit a rozdělávat ohničky. Za dva dni se dá na turistické kánoi s tábornickým vybavením splout ze Stráže pod Ralskem do České Lípy.

Radbuza: stále dost vody

Radbuza je jednou ze čtyř řek, které se stékají v Plzni a tvoří mohutnou Berouнку. Není to nijak divoký tok, poklidně si teče plochým lužinatým údolím ve stínu olší a ničím zvláštním nevyčnívá ani její okolí. Úzké koryto má dost vody po celý rok, ale to je vykoupeno množstvím klidných

FOTO: JAKUB TUREK

PŮJČOVNY KÁNOÍ, KAJAKŮ A RAFTŮ V ČESKÉ REPUBLICE

ŘEKY

BEČVA

- Vsetín, PK www.pklode.cz

BEROUNKA

- Tachov, Kama tel. 374 723 766
- Plzeň, Pavel Sikyta web.telecom.cz/sikyta
- Plzeň, Plaw pujcovna.lodi.cz
- Nižbor, Půjčovna www.rekaberounka.cz
- Zdice, Alena Dvořáková lode.gweb.cz
- Dobřichovice, U lávky lode.kvalitne.cz
- Hořovice, Pavel Zavadil www.berounka.cz

BLANICE

- Prachatic, Vodák sport www.vodak-sport.cz

DYJE

- Břeclav, Dali tel. 519 321 637

CHRUDIMKA

- Slatiňany, Wiky www.wiki.cz

LABE

- Pardubice, Yetti sport www.yettisport.cz
- Pardubice, Cvok www.cvok.cz

LITAVKA

- Příbram, Ajv www.ajvpribram.cz
- Tlustice, Jiří Červenka sweb.cz/kayaking/kayaking
- Loděnice – Kačák, Nové Strašecí, WS-Skirent pujcovna.hyperlink.cz

LUŽNICE

- Suchdol, Tramp pujcovna-tramp.hyperlink.cz
- Suchdol, David Winkler www.sweb.cz/vzluznice
- Veselí, Veronica www.vtrcomp.cz/veronica
- Kardašova Řečice, Marie www.pujcovna-marie.cz
- Bechyně, Josef Macášek sweb.cz/Macasek

MALŠE

- Kaplice, Kanak www.kanak.cz
- Kaplice, Petr Putzer www.putzer.cz

METUJE

- Nové Město nad Metují, Metuje www.reky.cz/metuje

MORAVA

- Olomouc, Vodák sport www.vodak-sport.cz
- Olomouc, Bret www.bret-sport.cz

- Olomouc, PK www.pklode.cz
- Olomouc, Bufur www.bufur.cz

NISA

- Bedřichov, Activeguide www.activeguide.cz/active
- Liberec, Adrenalin centrum www.acpujcovna.cz

OHŘE

- Tršnice, Dronte www.dronte.cz
- Velká Hleďsebe Sport servis tel. 354 623 810
- Chomutov, Kalous www.asiootus.cz
- Kadaň, TJ Vodní sporty tel. 728 739 326
- Kadaň, Petr Putzer www.putzer.cz

OSTRAVICE

- Frýdek-Místek, Loděpádla www.lodepadla.cz
- Ostrava Mirago, www.mirago.cz

OTAVA

- Sušice Otava, www.otava.info
- Žichovice, Pavel Chmátal www.webimage.cz/sportefekt
- Strakonice, Lodní servis www.skolous.cz/Vylety/vylety.htm#Otava
- Strakonice Václav Slavík www.lode-slavik.com
- Písek, Půjčovna www.pujcovna-kanoe.cz

PLOUČNICE

- Stráž, Vokotur www.vokotur.cz

SÁZAVA

- Sázava, Kovačka sweb.cz/pujcovny
- Týnec, Bisport www.bisport.cz
- Týnec, Dronte www.dronte.cz
- SVRATKA
- Říčany, Albridge www.albridge.cz
- Brno, Vodák-sport www.vodak-sport.cz
- Brno, Novet sport www.volny.cz/novet

ÚPA

- Trutnov, Klíč www.ckklic.cz

VLTAVA

- Soumarský most, AMK Volary www.sweb.cz/soumarak
- Lenora, Votus www.votus.cz
- Lipno, Vydra canoe www.votus.cz
- Lipno, WS-Skirent pujcovna.hyperlink.cz
- Vyšší Brod, Inge www.ingetour.cz

- Vyšší Brod, Pe-La www.geocities.com/pujcovna_lodi
- Boršov, Lora www.lode-rafty.cz
- Český Krumlov, Pepa Maleček www.malecek.cz

VELKÁ MĚSTA

BRNO

- Vodák-sport www.vodak-sport.cz
- Novet sport www.volny.cz/novet

ČESKÉ BUDĚJOVICE

- Ká... servis www.ka-servis.cz
- Obzor www.volny.cz/altuscvcv/obzor.htm
- Odysea odysea.zde.cz
- Pirát www.pujcovnaraftu.cz
- Plastex www.sweb.cz/firma.plastex
- Surf-sport www.surfsport.cz
- Štika www.stika.web2001.cz
- Titanic www.titanic.hk.st
- Votus www.votus.cz
- Vydra www.volny.cz/pujcovna.vydra
- Zdeněk Kloida

PARDUBICE

- Cvok www.cvok.cz
- Yetti sport www.yettisport.cz

PLZEN

- Pavel Sikyta web.telecom.cz/sikyta
- Plaw pujcovna.lodi.cz

PRAHA

- A1 www.a1pujcovnalodi.cz
- ABC-sport www.abc-sport.cz
- Vodácký Ráj www.vodackyrhaj.cz
- Boatpark www.boatpark.cz
- Centrum vodních sportů Trója troja.kanoe.cz
- Dronte www.dronte.cz
- HG sport www.hgsport.cz
- Hiko www.hiko.cz
- Honza www.honza-centrum.cz
- Husitská www.euneco.com/pujcovna
- Ká... servis www.ka-servis.cz
- MaKu www.kanoe.cz/maku
- Mo-by tel. 602350404
- Profiplast www.profiplast.cz
- Skala www.skalasport.wz.cz
- Testudo www.testudo-sport.cz
- Viktor Míka www.sweb.cz/vemik
- Vodák-sport www.vodak-sport.cz
- Windy Surf Shop tel. 244 402 224

TAJNÉ TIPY

Nejen na řekách jezdí vodáci, ale patříte je i na potocích, ve kterých není více než po kolena vody a jejich šířka akorát odpovídá kajaku. Nabízíme tipy na dva „potoční“ víkendy tam, kde byste dobré splutí asi nečekali.

● Stověžatá matička Praha

Jestli vám nevadí industriální okolí a případní diváci vašeho vodního dobrodružství, zkuste pražské potoky Botič a Rokýtku. Jejich splutí se nedá plánovat hodně dopředu, protože bývají sjízdné jen pár hodin po velkých deštích. Výjimkou je víkend 22. – 23. října, kdy se otevřou stavidla Hostivařské přehrady a Kyjského rybníka a desítky lidí se vydají kalnou vodou mezi kamennými zdmi na jízdu do Vltavy.

Botič má dvě tváře. Z Hostivaře do Záběhlic meandruje v lužních lesích, jako by ani netekl v Praze. Pod rychlostní silnicí zvanou Jižní spojka se však v mžiku změni a zajede do betonového a kamenného koryta. Největší atrakcí jsou dva vysoké stupně, kde turistické kánoe jdou ke dnu a kajaky mají potíže vyjet z vodních válců, a čtyři tunely, z nichž poslední měří skoro kilometr a končí až ve Vltavě u Železničního mostu. **Rokýtku** příjemně plyne městskými parky od jednoho jezu k druhému. Nenechte se ovšem ukolábat, protože pod všemi pěti se tvoří silné válce, odkud se zvrhnutý vodák bez cizí pomoci nedostane. Romantické je i ústí do Vltavy, neboť se vplouvá přímo do Libeňského přístavu.

● Liduprázdné Ralsko

Jste-li svým založením spíše romantici, které popudí jakákoliv jiná loď na vodě, než je ta vaše, zkuste někdy splout potoky v bývalém sovětském vojenském prostoru pod Ralskem. Tuto rozsáhlou oblast najdete mezi Mnichovým Hradištěm, Českou Lípou a Má-

chovým jezerem. Všechny popsané toky potřebují mírně vyšší vodu, stačí tedy mokré léto nebo pár dní deštivých přeháněk, aby se jejich koryta naplnila.

Svitávka je od loňska prořezaná, a tak se po ní dít splout i dvacet kilometrů za den. Za velké vody se jezdí z Lindavy, za střední z Velenic. Na cestě je možno prohlédnout několik jeskyní na březích, projíždí se tunelem a mijíme několik starých mlýnů.

„**Panenský potok** je za velké vody sjízdný z Jablonného nebo Brniště v délce 7, resp. 16 km, obtížnost max. WW 1. Úzké meandrující koryto s hlinítymi břehy, občasné jezy,“ to jsou jediné zmínky v kilometráži českých řek o Panenském potoce. Na internetu se dá najít, že rybáři tam jezdí chytat úhoře a že se potok často vylíje z břehů a způsobuje lokální záplavy. Obvykle se jezdí z Valtinova do Mimoně a poskytuje zážitky z meandrů v lučinatém údolí mezi vysokými kopci Českého středohoří. Vhodné jsou na jeho splutí spíše krátké kajaky než dlouhé kánoe.

Rožecký potok připomíná zelené vodácké peklo. Krásný tok uprostřed pískovcového kaňonu by mohl být lahůdkou pro fajnšmekry, ale pro ty, kteří ho sjeli, je noční můrou. Zpočátku teče klidně v zajímavých zatáčkách mezi stromy a občasnými skalkami. Jen co vstoupí do úzké pískovcové průrvy zvané Peklo, nezůstane jejímu jménu nic dlužen. Do koryta je napadaná spousta stromů a místy je zarostlé neprostupným křovím. Občas přemýšlíte, zda raději nevzít loď do rukou a nejit s ní pěšky po turistické stezce skrze tunely vysekané ve skále. Potok se jezdívá od vyhořelého zámku Zahradky do České Lípy.

FOTO: JAKUB TUREK

→ hladin nad často nesjízdnými jezy. Je to prostě říčka pro romantický rodinný víkend. Naložte do kánoe děti, tábornické vybavení, zásoby jídla a pití a vyražte z Horšovského Týna na Plzeň. Kam dojedete, tam postavte stan. Dál od vesnic si můžete rozdělat ohniček, majitelé rybářských povolenek se mohou pokusit chytit něco k snědku. Nelze ovšem

spoléhat na úlovek, protože stejný nápad mají v nejrybnatějších úsecích i desítky jejich kolegů.

Svratka: ledovcová řeka

Svratka chvílemi teče podél silničních opěrných zdí, chvílemi v lesnatém údolí. Několik opravených i rozpadlých jezů se dá jet, na cestě říhají pěkné peřeje. Posádky mnohých otevřenek jsou stejně odvážné jako kajakáři, ale často padají do vln nebo je voda aspoň zalévá tak, že pod jezy stejně vystupují a vylévají. To všechno se odehrává jen v době, kdy přehrady Vír I a Vír II upouštějí vodu. Není to moc často, ale stačí sledovat zprávy z Povodí, abyste mohli vzít loď a jeli si zapádat po jedné z nejhezčích moravských řek.

Vody bývá dost především jeden až dva dny po deštích. Doporučujeme teplé oblečení, i když slunce pálí. O Svratce se totiž z legrace říká, že je to jediná tuzemská ledovcová řeka – tak je spodní voda z Víru studená. Svratka je nejkrásnější mezi Vírem a Tišnovem, což je výlet na jeden hodně dlouhý den, ale dá se pokračovat až do Brna.

Teplá: zábava pro lázeňské hosty

Přehrada Březová na západě české říčce Teplá se párkrát za rok vypouští, aby pustila do koryta vodu pro závody na divoké vodě. Mimo závodníky se mohou do boje s proudy pustit i amatéři. Teplá není pro úplné začátečníky, ale na raftu ji sjede téměř každý. Jen je potřeba mít zkušeného kormidelníka a celá posádka musí být vybavena plavacími vestami a přilbami. Sjet Teplou na kajaku nebo kánoi však už taková legrace není, protože menší lodě než „nafukovací autobusy“ jsou hračkou pro několik nenápadných, ale záluďných stupňů. Říčka pěkně teče na celém sjízdném úseku až do soutoku s Ohří, ale nejzajímavější je průjezd Karlovými Vary. Vodáci zde projíždějí mezi vysokými zdmi a pod několika mosty, odkud na ně shlížejí lázeňští hosté. Teplá tady teče přímo pod vyhlášenými kolonádami. Navíc jsou zde tři stupně, kde se občas někdo zvrhne, a tak je o zábavu hostů postaráno. ●

JAKUB TUREK

Autor je šéfredaktorem specializovaného serveru Horydoly.cz